

Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO)

Bij kinderen

In de WGBO (Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst) worden onder andere de rechten en plichten van patiënten en hulpverleners beschreven.

Deze informatie is bedoeld om u en uw kind meer duidelijkheid te geven over informatieplicht, toestemmingsvereiste en inzage of kopie van het dossier. Ook leest u hoe het gaat als ouders niet meer samen zijn.

Informatieplicht

De informatieplicht houdt in dat patiënten van de hulpverlener alle informatie krijgen over hun medische behandeling en onderzoek die zij nodig hebben.

Kinderen tot 12 jaar mogen niet zelf beslissen over hun medische behandeling. Dit betekent dat u als ouders/voogden de informatie krijgt. De arts vertelt u op duidelijke wijze en soms ook met behulp van schriftelijk voorlichtingsmateriaal, over de aard en het doel van een onderzoek of behandeling. Bovendien vertelt hij u van de te verwachten risico's en de gevolgen daarvan voor de gezondheid van uw kind, over de eventuele andere behandelingsmogelijkheden en de vooruitzichten.

Met vragen hierover of bij eventuele onduidelijkheden kunt u altijd terecht bij één van de artsen, verpleegkundig specialisten of verpleegkundigen. Aan uw kind, ook als het nog heel jong is, wordt op een begrijpelijke manier uitgelegd wat er gaat gebeuren.

Toestemmingsvereiste

Hulpverleners zijn verplicht voor iedere medische handeling toestemming te vragen. U beschikt op basis van de informatieplicht over de informatie om daarover te kunnen beslissen.

Voor het verrichten van veel voorkomende handelingen, zoals bloedafnames en infusen, gaan de artsen en verpleegkundigen er vanuit dat zij zonder tegenbericht uw toestemming hebben. Ook in spoedeisende situaties zullen zij eerst in het belang van uw kind handelen, waarna zij u hiervan op de hoogte stellen.

Toestemmingsvereiste in relatie tot de leeftijd van het kind

✓ Is uw kind jonger dan 12 jaar?

Dan is voor een onderzoek of behandeling toestemming van de ouders/voogden nodig. Het kind hoeft zelf geen toestemming te geven, maar heeft wel recht op informatie.

De hulpverlener moet de inhoud van de informatie en de manier waar op hij of zij deze geeft, aanpassen aan het bevattingsvermogen van het kind.

✓ Is uw kind tussen 12 en 16 jaar?

Dan geldt bij een onderzoek of behandeling als hoofdregel: dubbele toestemming. Dat wil zeggen dat toestemming van de ouders/voogden én van de jongere is vereist. Op deze hoofdregel bestaan twee uitzonderingen. In deze gevallen kan op verzoek van de jongere worden volstaan met zijn/haar eigen toestemming:

· *Ernstig nadeel*

De hulpverlener kan volstaan met toestemming van de jongere als het nalaten van de behandeling ernstig nadeel voor de jongere met zich mee zou brengen. Bijvoorbeeld de behandeling van een geslachtsziekte, het geven van een vaccinatie en het voorschrijven van de pil.

De hulpverlener is in deze gevallen niet verplicht om de ouders/voogden in te lichten. Ook hoeft de hulpverlener aan hen geen toestemming te vragen.

· *Weloverwogen wens*

De hulpverlener kan de jongere behandelen zonder toestemming van de ouders/voogden als dit de weloverwogen wens van de jongere is. De hulpverlener kan een eventuele weigering van de ouders/voogden in dat geval naast zich neerleggen. Bij deze uitzondering moet de hulpverlener in principe wel overleggen met de ouders/voogden. Goed hulpverlenerschap kan ook met zich meebrengen dat de ouders/voogden soms niet worden geïnformeerd. Het kan nuttig zijn dat de jongere zelf schriftelijk verklaart dat en waarom hij, ondanks de weigering van zijn ouders/voogden, de behandeling toch wil ondergaan.

✓ Is uw kind wilsonbekwaam en tussen 12 en 16 jaar?

Zij worden vertegenwoordigd door hun ouders/voogden. Voor zover dat mogelijk is, geeft de hulpverlener de informatie ook aan de jongere, afgestemd op zijn of haar bevattingsvermogen.

Wat nu als de ouders/voogden toestemming geven voor een behandeling en de wilsonbekwame jongere zich verzet tegen de behandeling? Dan is het mogelijk om, ondanks het verzet, tot behandeling over te gaan. Dat kan alleen als:

- het gaat om een verrichting van ingrijpende aard, én

het gaat om een verlichting van ingrijpende aard, en

- de verrichting kennelijk nodig is om ernstig nadeel voor de jongere te voorkómen.

✓ **Is uw kind 16 of 17 jaar?**

Jongeren van 16 en 17 jaar hebben een zelfstandig recht op informatie. Toestemming voor een behandeling moeten zij zelf geven. Het beroepsgeheim geldt (ook) tegenover hun ouders/voogden.

✓ **Is uw kind wilsonbekwaam en 16 of 17 jaar?**

Zij worden vertegenwoordigd door hun ouders/voogden.

Het gezag eindigt, net als bij wilsbekwame 16- en 17-jarigen, automatisch bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Daarna kan de rechter de ouders/voogden zo nodig tot curator of mentor benoemen.

Inzage en een kopie van het medisch dossier

Een ander belangrijk onderwerp dat in de WGBO behandeld wordt, is het patiëntendossier – de zogenaamde medische status – en het verpleegkundig dossier. Hierin worden de over uw kind verzamelde gegevens vastgelegd, zoals onder andere de uitslagen van onderzoeken en het verslag van een operatie.

Recht op inzage en een kopie van het medisch dossier in relatie tot de leeftijd

✓ **Is uw kind jonger dan 12 jaar?**

De ouders/voogden hebben het recht om het dossier in te zien en/of een kopie te ontvangen.

✓ **Is uw kind tussen de 12 en 16 jaar?**

De ouders/voogden én het kind hebben het recht om het dossier in te zien en/of een kopie te ontvangen.

✓ **Is uw kind 16 of 17 jaar?**

De jongere zelf heeft het recht om het dossier in te zien en/of een kopie te ontvangen. Als anderen – onder andere ouders/voogden – het dossier willen inzien of een kopie willen, kan dit alleen als de jongere hier toestemming voor geeft.

Procedure inzage dossier

Een verzoek om het medisch dossier in te zien, kunt u bij de behandelend arts indienen. Aan de verpleegkundige kunt u vragen om het verpleegkundig dossier van uw kind in te zien. Informatie over hoe u een kopie kunt aanvragen vindt u op:

https://www.mumc.nl/sites/default/files/uw_medisch_dossier_mb_o.pdf

Als ouders niet meer samen zijn

Het kan zijn dat u als ouders niet meer samen bent vanwege een (aanstaande) scheiding of relatieproblemen. Mogelijk is er tussen u beiden geen of weinig contact meer of verloopt dit moeizaam. Voor de behandeling van uw kind is het echter belangrijk dat er overleg en samenwerking is.

Wat als...

✓ beide ouders het gezag over het kind hebben

Tenzij door de rechtbank anders is besloten, houden beide ouders na echtscheiding het ouderlijk gezag. Dit betekent dat u beiden het recht en de plicht houdt om uw kind op te voeden en te verzorgen. U blijft allebei verantwoordelijk voor het geestelijk en lichamelijk welzijn van uw kind. U blijft beiden de wettelijk vertegenwoordiger.

Recht op informatie

Beide ouders hebben recht op informatie.

Het is belangrijk dat u, als dat mogelijk is, gezamenlijk met uw kind het spreekuur bezoekt.

Is dit niet mogelijk, dan bent u wettelijk verplicht om elkaar als ouders te informeren over de gezondheid van uw kind. Als de communicatie tussen u als ouders moeizaam verloopt, dan kunt u zich wenden tot de behandelend specialist. De arts is verplicht beide ouders informatie te geven.

Uitzonderingen hierop:

- Als de arts van mening is dat het geven van informatie in strijd is met het belang van uw kind.
- Het kan ook zijn dat het kind zelf nadrukkelijk bezwaar heeft gemaakt tegen informatieverstrekking aan beide ouders of aan één ouder. Als een kind ouder is dan 12 jaar is het verlenen van toegang tot zijn gegevens aan ouders niet toegestaan zonder de toestemming van het kind, zij het dat de hulpverlener rekening moet houden met de betrokkenheid van de ouder(s). De verschillende belangen worden in dat geval afgewogen door de behandelend specialist.

Toestemming

Voor het slagen van een behandeling is het belangrijk dat de specialist en beide ouders overeenstemming hebben over de behandeling.

Kopie/inzage dossier

Beide ouders hebben recht op inzage in of een kopie van het medisch dossier van hun kind tot 16 jaar.

✓ één ouder het gezag heeft

De rechter kan bij de echtscheiding het gezag aan één ouder toewijzen.

Deze ouder is dan vertegenwoordiger van het kind.

De ouder die niet (meer) met het gezag heeft, treedt niet (meer) op als vertegenwoordiger, beslist niet mee over de behandeling en heeft geen rechten die aan dat beslissingsrecht zijn gekoppeld (zoals het inzagerecht).

Hij/zij heeft wel, als dat gewenst is, recht op informatie over belangrijke feiten en omstandigheden die het kind of zijn/haar verzorging en opvoeding betreffen.

Hiermee kan de ouder zich een beeld vormen van de verzorging en opvoeding van het kind. De arts mag zich beperken tot het geven van globale, feitelijke en belangrijke informatie (doelgericht).

De arts verstrekt geen informatie:

- als hij/zij die informatie ook niet aan de met gezag belaste ouders zou verstrekken
- als het belang van het kind zich tegen verschaffing van informatie verzet.

Als dat nodig is, kan de arts de gezagsverhouding nagaan in het gezagsregister.

Werkwijze artsen Maastricht UMC+

Bij een eerste bezoek aan het ziekenhuis wordt meestal gevraagd naar de gezinssituatie aantal kinderen, burgerlijke staat endergelijke. Naast het feit dat dit gegeven vaak belangrijk is in het kader van de klacht bij uw kind, is het ook belangrijk om te weten hoe het ouderlijk gezag geregeld is.

Wij hopen dan ook dat beide ouders met hun kind meegaan naar de afspraak op de polikliniek. Als dit niet mogelijk is, gaan wij er vanuit dat ouders elkaar informeren over de gezondheidstoestand van hun kind.

Ook als het kind wordt opgenomen, moet de informatie-voorziening tussen ouders onderling plaatsvinden.

Voor kinderen en jongeren

Wie beslist er eigenlijk wat het beste voor je is als je ziek bent? Moet er rekening worden gehouden met jouw mening?

Knappe koppen hebben een wet gemaakt (de WGBO) waarmee dat allemaal wordt geregeld. In die wet staat dat je altijd recht hebt op **informatie** en dat de dokter voor elk onderzoek en voor elke behandeling **toestemming** moet vragen. Het hangt van je leeftijd af of alléén je ouders toestemming moeten geven, jullie sámen, of alléén jij.

Ben je jonger dan 12 jaar?

✓ Ben je jonger dan 12 jaar?

De dokter moet aan jou en aan je ouders vertellen wat er aan de hand is en wat er aan kan worden gedaan.

Je ouders moeten toestemming te geven voor een onderzoek of behandeling. Jij wordt zoveel mogelijk bij de beslissing betrokken als je dat wilt, tenminste. Er moet in ieder geval naar je worden geluisterd.

✓ Ben je tussen de 12 en 16 jaar?

De wet gaat ervan uit dat je vanaf 12 jaar oud genoeg bent om zelf ook een belangrijke stem te hebben in zaken die met je gezondheid te maken hebben. Je mag nog niet alleen beslissen, op enkele uitzonderingen na, maar jouw mening is niet zo belangrijk als die van je ouders.

De wet schrijft de volgende regels voor:

- jijzelf én je ouders hebben recht op informatie;
- jijzelf én je ouders moeten toestemming geven voor een onderzoek of behandeling;

jijzelf én je ouders mogen in je medisch dossier kijken.

✓ Ben je 16 jaar of ouder?

Officieel ben je met 16 jaar nog niet meerderjarig, maar wel volgens de WGBO. Vanaf 16 jaar is de beslissing aan jou:

- alleen jij hebt recht op informatie;
- alleen jij beslist of je een behandeling wilt of niet;
- alleen jij mag je medisch dossier inzien.

Wat als ouders gescheiden zijn?

1. Dan kunnen zij allebei het ouderlijk gezag over jou hebben. Dat betekent dat zij beiden recht hebben om te beslissen over jouw behandeling. Ook mogen ze allebei jouw medisch dossier lezen. Dit hangt wel af van je leeftijd, zoals je hierboven hebt kunnen lezen. Ook al is één ouder meer bij je betrokken dan de ander, toch hebben ze dezelfde rechten.]
2. Als één ouder geen gezag over je heeft, mag die ouder niet over jouw behandeling beslissen of je medisch dossier lezen.

Contact

Zijn er na het lezen van deze informatie nog vragen, neem dan contact met ons op.

Stafdienst Vrouw, Moeder en Kindcentrum MUMC+
043-3874309
vmkc@mumc.nl

Websites

www.jadokterneedokter.nl

www.kindenziekenhuis.nl

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechten-van-patient-en-privacy>

Laatst bijgewerkt op 25 oktober 2021